

Antun Jarm

Na Gradskom groblju u Đakovu, u četvrtak 27. prosinca 2012., ukopan je mons. Antun Jarm, umirovljeni svećenik Đakovačko-osječke nadbiskupije, koji je preminuo 23. prosinca 2012. u Svećeničkom domu u Đakovu. Antun Jarm je ostavio značajan trag ne samo kao svećenik već i kao plodan novinar, urednik, fotograf, publicist, pjesnik, animator kulturnih događanja, važan sudionik prigodom gradnje brojnih crkvenih objekata (među ostalim je to vidljivo u crkvi Dobrog Pastira u đakovačkom naselju Sjever, gdje je na fresci Vladimira Meglića prikazan odmah iza Župnika Zvonka Mraka koji Kristu prinaša maketu dovršene crkve). Ukopne obrede predvodio je đakovački nadbiskup, a tada još pomoćni biskup đakovačko-osječki, mons. Đuro Hranić. Kako su dr. Hranić i Antun Jarm bili dugogodišnji suradnici, napose u biskupijskom Vjesniku u kojem je nekoliko godina dr. Hranić bio glavni urednik, a Jarm jedan od članova uredništva i vjerojatno najrevniji suradnik, ne čudi da je nadbiskupov nadgrobní govor, osim što je odlično oslikao lik i djelo pokojnika, bio i emotivan.

Mons. Antun Jarm rodio se od oca Petra i majke Ane r. Štimatec 12. lipnja 1935. godine u Gundincima. Prva četiri razreda osnovne škole završio je u Strizivojini, a potom odlazi u Dječjačko sjemenište na Šalatu u Zagreb kao sjemeništarc tada Đakovačke i Srijemske biskupije. Maturirao je u Đakovu 1952. godine, gdje je završio i teološki studij. Za svećenika ga je zaređio biskup Bauerlein 6. ožujka 1960. godine. Kao mladomisnik najprije je 7 mjeseci bio kapelan u Čepinu, a potom je kroz 11 godina obavljao Župničku službu: 3 godine u Rokovcima i Andrijaševcima (istodobno kroz nekoliko mjeseci bio je i upravitelj Župe Cerna), te kroz 8 godina u Župi Uzvišenja sv. Križa u Retfali u Osijeku. Veoma uspješno i zapaženo Župničko djelovanje te uredno poslovanje ponukali su biskupa Stjepana Bauerleina te ga je on 1971. godine imenovao ravnateljem Ekonomata Đakovačke i Srijemske biskupije. Naslijedio je teško ekonomsko stanje, u Biskupije koja poslije nacionalizacije crkvene imovine nije uspjela stvoriti sustav koji bi joj osiguravao uzdržavanje Župa i središnjih biskupijskih ustanova. Ekonom Antun Jarm je kroz 18 godina (1971.-1989.) ustrajno i strpljivo stvarao novi biskupijski ekonomski sustav, koji je u ondašnjim okolnostima omogućio stabilnost i skroman, ali normalan Život središnjih biskupijskih ustanova. Zajedno sa svojim suradnicima, preustrojio je Ekonomat Biskupije i obnavljao biskupijsko gospodarstvo. To je omogućilo obnovu i izgradnju pojedinih biskupijskih zgrada. Ističemo osobito izgradnju Svećeničkog doma te sveobuhvatnu obnovu i rekonstrukciju kanoničkih kurija na Strossmayerovom trgu u Đakovu.

Uz ekonomske poslove bavio se i pedagoškim radom: bio je predavač crkvene administracije na Visokoj bogoslovnoj školi i crkvene glazbe na Biskupijskoj gimnaziji "J. J. Strossmayer" u Đakovu. Kroz 16 godina bio je i prosinodalni sudac Biskupijskog sudišta (1971.-1989.) te član Zbora savjetnika, Prezbiterskog vijeća, Ekonomskog vijeća i drugih stalnih i prigodnih biskupijskih tijela i povjerenstava. Kao rektor Samostanske crkve Srca Isusova kroz 11 godina (1974.-1985.), njegujući liturgijski Život u Samostanu, liturgijski je odgojio čitavu generaciju Sestara sv. Križa. Nadbiskup Hranić je u svom nadgrobnom govoru posebno istakao njegov spisateljski i urednički rad:

„No, pok. mons. Jarm, povjerovao je u Riječ koja je tijelom postala. Kao svećenik napisao je brojne tekstove i članke u kojima tumači Božju riječ, liturgijska otajstva te sabire, nudi i lomi zrnca kršćanske mudrosti. Preveo je i objavio više naslova duhovnog i molitvenog sadržaja. Napisao je i više znanstvenih članaka povijesnog karaktera i tekstova u kojima je predstavljao pojedine osobe te kulturnu baštinu s područja Đakovačke i Srijemske biskupije. Budnim je okom pratio i komentirao događaje s područja crkvenog Života te crkveno izdavaštvo: podržavao je, hvalio, ali i kritičkim (ponekad i satiričnim)

tonom prizemljivao biskupijsku i širu javnost, tražio veću kvalitetu i pozivao na istinu. Osim u crkvenim, također je u različitim društvenim tiskovinama objavio nekoliko stotina članaka evangelizacijskog i kulturnog sadržaja.

Godinama je grafički uređivao brojne veće i manje publikacije u izdanju Biskupskog ordinarijata Đakovo, Župnih ureda i pojedinih svećenika. Napisao je bezbroj kraćih i dužih novinarskih članaka u crkvenim glasilima te u lokalnim svjetovnim novinama i publikacijama. Obrađivao je i objavljivao statističke podatke iz Žvota Đakovačke i Srijemske biskupije. Fotografiranjem i prikupljanjem fotografija stvorio je vrijednu fototeku u kojoj je nastojao sustavno dokumentirati Žvot Župa i crkvenih institucija te stanje brojnih crkvenih građevina. Uredio je više monografija i surađivao s brojnim izdavačima i grafičarima na području Biskupije i izvan nje.

Svojim uredničkim radom, prevođenjem, spisateljstvom i izdavanjem niza vrijednih i zapaženih knjiga, monografija i brošura, afirmirao je Biskupski ordinarijat u Đakovu i kao izdavača, a među vjernicima je istodobno na taj način širio i promicao knjigu te kršćanski tisak. Nekoliko svojih knjiga objavio je i kod drugih izdavača ili u privatnom izdanju.

Promicao je korištenje tiska i tiskovina u evangelizaciji i crkvenoj komunikaciji. Praktički je kroz čitav svećenički Žvot, sve dok se nije ozbiljnije razbolio i otišao u mirovinu, surađivao te pisao u Vjesniku Đakovačke i Srijemske biskupije. Kroz 8 godina (1994.-2001.) bio je i urednik obavijesnog dijela te grafički urednik Vjesnika. Bio je i prvi te veoma revan biskupijski dopisnik i suradnik u crkvenim medijima na nacionalnoj razini, član Odbora HBK za sredstva društvenog priopćavanja, biskupijski delegat Informativne katoličke agencije (IKA), član Hrvatskoga društva katoličkih novinara od njegova utemeljenja.

Bio je među prvim svećenicima koji su prepoznali važnost prisutnosti Crkve u elektronskim medijima te blagodat korištenja mogućnosti koje pružaju suvremena elektronska sredstva društvenog priopćavanja u evangelizaciji, unutarcrkvenoj komunikaciji te u komunikaciji Crkve s društvenom sredinom. Svojim je radom i nastojanjima senzibilizirao i odgovorne u Biskupiji te širu biskupijsku zajednicu za iskorake na medijskom planu. Godinama je svojim osobnim angažmanom, prijedlozima i poticajima stvarao pretpostavke za ustroj Biskupijskog statističkog ureda i Tiskovnog ureda, te je dugogodišnjim ustrajnim i sustavnim fotografiranjem sakralnih objekata, crkvenih svečanosti, osoba, susreta, umjetnina, liturgijskog posuđa, paramenata i sl. prikupio bogatu zbirku fotografija, koju je sortiranjem i sistematizacijom pretvorio u pravu fototeku, sadržajno vezanu uz Žvot naše Biskupije. Godine 2002. Biskupiji je poklonio tako stvorenu fototeku. Od tada do umirovljenja koncem 2009. godine bio je i

službenim dekretom imenovan voditeljem Biskupijskog medijskog arhiva. U njemu je ustrojio foto, audio i videoteku te je sve do umirovljenja nastavio sa sustavnim prikupljanjem i sistematiziranjem prikupljene građe. Od 1991. do danas bio je i ravnatelj Biskupijskog statističkog centra. Kroz posljednjih 18 godina (od 1992. do 2009.) bio je stup i član Biskupijskog povjerenstva za gradnje i obnove crkvenih objekata. Cijeneći njegov uzoran i zauzet svećenički život, pokojni biskup Ćiril Kos predložio ga je sluzi Božjemu papi Ivanu Pavlu II. te ga je on 1983. godine počastio naslovom Kapelana Njegove Svetosti.“

Vidljivo je, dakle, kako je mons. Antun Jarm imao iznimno bogatu karijeru, a važan prinos dao je i brojnim svjetovnim izdanjima u Đakovu, napose Đakovačkim vezovima, dugogodišnjom suradnjom u vezovskoj Reviji. Najčešće su to bili tekstovi vezani uz Đakovačko-osječku nadbiskupiju, njene institucije, zgrade, zaslužnike, značajne događaje i obljetnice. Najviše Jarmovih tekstova u Reviji je o katedrali, ali je pisao i Sestrama Svetoga Križa u Đakovu, Bogoslovnom sjemeništu, o svećenicima Đakovačke biskupije rođenima u Đakovu, o biskupijskom Vjesniku, o drugoj đakovačkoj župnoj crkvi Svih Svetih u naselju Sjever, o aljmaškom svetištu, o križevima, pokloncima i kapelicama u Slavonije, ali i o korijenima simbolike boja, o značenjima pojedinih fresaka u đakovačkoj katedrali itd. Njegovi tekstovi uvijek su bili pomno pripremljeni, od naslova, podnaslova, potpisa i ilustracija: urednik tu zapravo nije imao posla, osim prosljediti tekst na prijelom. Načinom opreme svojih tekstova podsjećao je na stil Matije Pavića i Milka Cepelića u znamenitoj monografiji o Strossmayeru – podnaslovi u tekstu su duži nego je danas uobičajeno i u pravilu sadrže mali sažetak onoga o čemu se u pojedinom ulomku govori. Antun Jarm je znao pronaći način da svaku temu obradi s puno podataka, ali na čitateljima zanimljiv način. Suradnja autora s mons. Jarmom započela je u dječjačkoj dobi, kada sam sedam godina ministrirao kod njega u samostanu Sestara Svetoga Križa. Njegov je utjecaj na cijelu generaciju ministranata bio iznimno velik i pozitivan, a naša se suradnja nastavila na različite načine i kasnije, primjerice u lokalnom tisku: Đakovačkom glasniku i Đakovačkim novinama koje sam uređivao, a mons. Jarm im je bio redovit suradnik. Kasnije se ta suradnja produbila i na vezovsku Reviju, koju je on iznimno cijenio, kao što je cijenio i Đakovačke vezove. Osim kao autor, Jarm je dao prinos i u brojnim đakovačkim manifestacijama, napose posvećenima biskupu Strossmayeru. Važan je njegov prinos prigodom podizanja spomenika Strossmayeru u Đakovu (1999.), gdje je bio članom Odbora za podizanja spomenika.

Iako sam znao kako je iznimno vješt s riječima, veliko iznenađenje bila mi je njegova jedina pjesnička zbirka „Kao“ – možda i ponajbolja pjesnička zbirka jednoga svećenika naše Nadbiskupije uopće. Iznimno duboka lirika, usporediva i

sa najvećim Živim hrvatskim pjesnikom iz redova svećenika – akademikom Ivanom Golubom, pokazala je kako i dobro poznati nam ljudi u sebi kriju ponešto neotkriveno i iznimno duboko. Predlagao sam mons. Jarmu da se kandidira za članstvo u Društvu hrvatskih književnika, ali ga je uskoro bolest odvojila od svakodnevnih aktivnosti. Godina kada je Đakovačka biskupija postala Nadbiskupija – 2008. – godina je izdanja posljednje Jarmove knjige – monografije o katedrali napisane u suautorstvu s dr. Šuljakom, grafički vrlo zanimljiva monografija, u kojoj blista Jarmova rečenica Đakovu kao srcu Slavonije, a „katedrali kao srcu Đakova“. U tom srcu Slavonije, nezaobilazno mjesto zaslužio je svojim djelovanjem Antun Jarm. A čitateljima Zbornika poklanjamo jednu njegovu iznimnu pjesmu.

Dan kao igračka

*Već tako dugo
od tebe primam
uvijek nove dane - kao igračke.
A ni ruke da mahnem,
ni smiješka da uzvratim,
ni zahvale da pokažem,
premda se - darom tvoje svemoći -
svaki dan rađam nebu i zemlji.
U znak proigranih mogućnosti
oči prekrivam rukama.
Znam, i sutra ćeš mi dati
novi dan - kao igračku.*

Mirko Ćurić